ଦ୍ବାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଅସୁର ଦୀଘି:

ଗୋବିନ୍ଦପୁର ମୌଜାର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ପୋଖରୀ; ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତଲୋକ ଏଥିରେ ଜଳ କାରବାର କରନ୍ତି । ପୁଷ୍କରିଣୀଟା ଖୁବ୍ ବଡ଼, ଆଡ଼ ଦୀର୍ଘ ନଳି ଦେଲେ ଦଶବାର ବାଟିରୁ ଊଣା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ନାମ ଅସୁର ଦୀଘି । ଏଥିରେ ପୂର୍ବେ ଷୋଳଟା ଦୀପଦଣ୍ଡିଥିଲା , ଦେବତା ବଳିଆରରୁ ସବୁ ଡୁବିଇଅଛି । ଚାରିପାଖ ଆଡ଼ି ବଗଚରା-ଠାରୁ ଦଶବାରହାତ ଉଚ୍ଚ । ଏ ପୋଖରୀଟି କେତେକାଳର, କିଏ ଖୋଳାଇଛି ଏଥିର ସଟୀଜ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଆମ୍ଭେମାନେ କହିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ଶୁଣିବାରେ ଅସୁରମାନେ ଖୋଳିଛନ୍ତି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏଡ଼େବଡ଼ ଜଳକୀର୍ତ୍ତି ଯେ କରିପାରେ, ସେ କି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କପରି ମନୁଷ୍ୟ ? ଗ୍ରାମର ପ୍ଚାନବେ ବର୍ଷର ବୁଢ଼ା ଏକାଦୁଶିଆ ତନ୍ତୀ ମୁହଁରୁ ପୁଷ୍କରିଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଇତିହାସ ସାର ସଂଗ୍ରହ କରିଅଛୁ , ତାହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଏହି- ବାଣାସୁର ଏହି ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇଛି । ସେ ଆପଣା ହାତରେ କୋଡ଼ି ଗାଣ୍ଡୁଆ ଧରି ଖୋଳିନାହିଁ । ତାହା ହୁକୁମରେ ଅସୁର ମାନେ ଆସି ରାତିକ ମଧ୍ୟରେ ଖୋଳିପକାଇଲେ । ଖୋଳୁ ଖୋଳୁ ରାତି ପାହିଗଲା । ଦକ୍ଷିଣ ଆଡ଼ିଆ କୋଣରେ ବାର ଚଉଦ ହାତ ଓସାରର ଗୋଟିଏ ମୁହାଁଣ ଅଛି , ସେଠାରେ ମାଟି ପଡ଼ିପାରିଲା ନାହିଁ । ଦାଣ୍ଡରେ ଲୋକ ବୁଲ ଚାଲ ହେଲେଣି, ଅସୁରମାନେ ଏବେ ଯାଆନ୍ତି କୁଆଡ଼େ ? ପୋଖରୀ ମଧ୍ୟରେ ବିଲ ଖୋଳି ଗଙ୍ଗାକୂଳରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ସେଠାରେ ଗଙ୍ଗା ସ୍ନାନକରିପଳାଇଲେ । ଆଗେ ଗଙ୍ଗାସାଗରରେ ବାରୁଣୀ ପଡ଼ିଲେ ଅସୁର ଦୀଘୀକୁ ପାଣିତେଣ୍ଟି ଆସୁଥିଲା ;ଗ୍ରାମରେ ବହୁତ ଅନାଚାର ହେବାରୁ ଏଣିକି ଆଉ ପାଣି ଆସୁ ନାହିଁ । ଇଂରେଜୀ ପଢ଼ୁଆ ବାବୁମାନେ ସାବଧାନ! ଆମମାନଙ୍କର ଏକାଦୁଶୀ ଚନ୍ଦଙ୍କ ଇତିହାସ ଶୁଣି ହସିବେ ନାହିଁ , ତାହେଲେ ମାର୍ଶମାନ୍ ଆଉ ଟଡ୍‌ଙ୍କ ଲେଖାରୁ ଆଠପଣି କାହିଁ ଉଡ଼ିଯିବ ।

ଦୀଘିରେ ମାଛଅଛନ୍ତି । ଆପଣ କହିବେ , ଯହିଁ ପାଣି ତହିଁ ମାଛ ଏ କଥା ଲେଖିବାର ଦରକର କ'ଣ ? ମାତ୍ର ଆପଣଙ୍କ କଥାଟା ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ହେଲା ନାହିଁ । ଆଖୁ ସହିତ ଗୁଡ଼ର , ଦେହ ସହିତ ହାଡ଼ର ଯେମନ୍ତ ନିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ , ପାଣି ସହିତ ମାଛର ସେପରି କିଛି ନାହିଁ । ତାହାଲେ ଆପଣଙ୍କ ଘର ପାଣିମାଠିଆରୁ ତ ମାଛ ବାହାରୁଥାନ୍ତେ ? ଅନୁମାନ ବା ଅଯୌକ୍ତିକ କଥା ଲେଖିବା ଆମମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ନୁହେଁ । ଅସୁର ଦୀଘିରେ ଯେ ମାଛ ଅଛନ୍ତି ଆମେମାନେ ସେଥିରେ ଅକାଟ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଦେବୁଁ । ଏହି ଦେଖନ୍ତୁ , ଦକ୍ଷିଣ ଆଡ଼ିଆରେ ପାଣିକୁ ପାଞ୍ଚହାତ ଛାଡ଼ି ଆଁ କରି ସାନ ବଡ଼ ତିନି ଗୋଟା ଥଣ୍ଟିଆକୁମ୍ଭୀର ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି । ସବୁଦିନେ ପଡ଼ନ୍ତି । ଏମାନେ କି ସକାଶେ ଦୀଘିରେ ଅଛନ୍ତି ? କ'ଣ ଖାଇ ବଞ୍ଚନ୍ତି ? ସେମାନେ କି ଗୋରୁଗାଈ ପରି ପଡ଼ିଆରେ ଘାସ ଚରିବାରେ କେହି ଦେଖିଅଛନ୍ତି ? ନା, ଜୈନମାନଙ୍କ ପରି ଅହିଁସା ପରମ ଧର୍ମ ଜାଣନ୍ତି ? ଅବଶ୍ୟ ଦୀଘିରେ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ଖାଇ ବଞ୍ଚିଅଛନ୍ ତି ? ସେ କି ପଦାର୍ଥ ? ଥଣ୍ଟିଆକୁମ୍ଭୀର ମାନଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାମ ମାଛୁଆ କୁମ୍ଭୀର , ଅର୍ଥାତ୍ ଏମାନେ ମାଛଖାଆନ୍ତି । କେହି କହିବେ , ଏମାନେ ମାଛଖାଆନ୍ତି ସତ୍ୟ , ଆଉ ସ୍ଥାନରୁ ମାଛ ଆଣି ଖାଆନ୍ତି । ହାଟରେ ମାଛ ଶୁକୁଆ ମିଳେ ସତ୍ୟ , ମାତ୍ର ଏମାନେ ପଇସା ନେଇ ହାଟକୁ ମାଛ କିଣିବାକୁ ଯିବାର ତ କେଭେ ଦେଖାନାହିଁ । ଆଉ ଗାଁଆକୁ କେଉଟୁଣି ମାନେ ମାଛବିକିବାକୁ ଆସିଲେ ଗାଁ ମାଈକିନିଆମାନେ ଧାନ ଚାଉଳ ଦେଇ ମାଛ ବଦଳାନ୍ତି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଶପଥ କରି କହିପାରୁ , କୁମ୍ଭୀରମାନେ ତ ସେପରି ଧାନଚାଉଳ ଦେଇ ମାଛ ବିଣିବାର କେଭେ ଦେଖିନାହୁଁ । ସୁତରାଂ ପ୍ରମାଣ ହେଲା , ଦୀଘିରେ ମାଛ ଅଛନ୍ତି । ଏତିକି ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ତାହା ନୁହେଁ , ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅକାଟ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଅଛି । ଏହି ଦେଖନ୍ତୁ ଚାରିଟା କାଦୁଅଗୁମ୍ଫି ଗୋଟିପୁଅ ପିଲାଙ୍କ ପରି ନାଚକୁଦି ବୁଲୁଅଛନ୍ତି । ତୋଡ଼ୀ ପିଲାଟିର, ଦଣ୍ଡେଇ ପିଲାଟିର ବେକ ଚିପୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସିନା ଏତେ ନାଚକୁଦ । କେହି କହିବେ, କାଦୁଅଗୁମ୍ଫିଗୁଡ଼ାକ କି ନିଷ୍ଠୁର , କି ଦୁଷ୍ଟ , ପରର ବେକ ଚିପି ଏତେ ଆନନ୍ଦ ! ଭାଇ, କ'ଣ କହିବୁଁ ! ବିଚାରୀ କାଦୁଅଗୁମ୍ଫିକୁ ନିଷ୍ଠୁର ବୋଲ , ସଇତାନ ବୋଲ,

ଯାହା ବୋଲ ସେ କିଛି ତୁମ ନାମରେ ହୁରମତ ବାହାରର ନାଲିସ୍ ରୁଜୁକରିବ ନାହିଁ ; କିନ୍ତୁ ଜାଣିବ , ତୁମ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିଭାଇ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଯେତେ ବେକ ଚିପିପାରେ , ସେ ଯେ ତେଡ଼େ ବାହାଦୂର, ସାହି ମାନ୍ୟ , ସେହି ଗଣ୍ୟ , 'ସ ଚ ଦର୍ଶନୀୟ ' ଏ କଥା କି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ? ଚାରିପାଞ୍ଚ ଗଣ୍ଡା ଧଳା ବଗ , ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି କାଣ୍ଟିବଗ ନୀଚ ଲୋକ ମୂଲିଆଙ୍କ ପରି ସକାଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ ଯାଏଁ କାଦୁଅ ଚକଟୁ ଛନ୍ତି । ଦୀଘିରେ ମାଛ ଥିବାର ଏହା ତୃତୀୟ ପ୍ରମାଣ । ଯୋଡ଼ାଏ ପାଣିକାଉ କେଉଁ ଦେଶରୁ ଉଡ଼ିଆସି ଦୀଘି ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ଚାରି ବୁଡ଼ମାରି ପେଟ ପୁରାଇ ଫର କରି ଉଡ଼ିଗଲେ । ଗୋଟାଏ ପାଣିକାଉ ମେମେସାହେବଙ୍କ ଗାଉନ୍ ପରି କୂଳରେ ବସି ଡ଼େଣା ସୁଖାଉ ଅଛି । ସେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମୀ ବଗମାନେ , ଇଂରେଜ ପାଣିକାଉଙ୍କୁ ଦେଖ, କେଉଁ ଦେଶରୁ ଖାଲି ପକେଟରେ ଉଡ଼ିଆସି ଚେଙ୍ଗ ବେଙ୍ଗ ଗଡ଼ିଶାରେ ପେଟପୁରାଇ ଚାଲିଗଲେ । ଦୀଘି କୂଳର ବରଗଛରେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ବସା , ଦିନଯାକ ପାଣି ଚକଟି ଚକଟି ଦଣ୍ଡେଇ ପିଲା , କେରାଣ୍ଡି ପିଲାରୁ ଅଧିକ କିଛି ପାଉନାହିଁ । ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମ କାଳ ଉପସ୍ଥିତ , ଏଣିକି ଆହୁରି ପଲ ପଲ ପାଣିକାଉ ଆସି ଚେଙ୍ଗ ବେଙ୍ଗ ସବୁ ବହି ନେଇଯିବେ । ତୁମ୍ଭେମାନେ ବିଦେଶକୁ ଯାଇ ସମୁଦ୍ର ପହଁରି ନ ଶିଖିଲେ ଆଉ ରକ୍ଷା ନାହିଁ ।

ଚିଲ ଖୁବ ସିଆଣା, ଭାରି ହୁସିଆର, ଗୁରୁ ଗୋସାଇଁଙ୍କ ପରି ଡ଼ାଳରେ ତୁନି ହୋଇ ବସିଅଛି , ଥରେ ପାଣିକି ଝାମ୍ପିପଡ଼ି ଯାହା ଉଠାଇ ନିଏ , ସେଥିରେ ତାହାର ଦିନକ କଟିଯାଏ । ଗୋସେଇଁମାନେ ବରଯାକ ପିଣ୍ଡାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ନାହିଁ, ବରଷକୁ ଥରେ ଶିଷ୍ୟ ଦୁଆରକୁ ଝାମ୍ପମାରନ୍ତି । ବଗଚରାଠରୁ ଚାଳିଶ ପାଞ୍ଚଶ ହାତ ଦୂର ପାଣିଯାଏ ବଉଳମାଳା ଦଳ ଶିଙ୍ଗଡ଼ା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେହି ଦଳ ମଧ୍ୟରୁ ହିନ୍ଦୁଘର ଭୁଆଷୁଣୀଙ୍କ ପରି କଇଁଗୁଡ଼ିକ ରାତିରେ ତୁନି ତୁନି ଫୁଟନ୍ତି , ଦିନବେଳେ ଢ଼ୁଙ୍କିଢ଼ାଙ୍କି ରହନ୍ତି । ସେଥିମଧ୍ୟରେ ପାଣିଶିମୂଳି ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଆଡ଼ୀ ଝିଅଙ୍କପରି ଲାଜ ନାହିଁ , ସରମ, ଦିନରାତି ପବନରେ ଫକ୍‌ଫକ୍ ଢ଼େଉଁଛନ୍ତି ପାଣିଭିତରକୁ ରଡାକଇଁ । ଏମାନେଶିକ୍ଷିତା ଖ୍ରୀଷ୍ଟାନ୍ ଲେଡ଼ି, କଇଁଦଳରୁ ବାହାରିଗଲେଣି , ପଦ୍ମ ଦଳରେ ମିଶିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଦୀଘିମଝିରେ ଦଳ ନାହିଁ । ରାତିରେ ବୁଢ଼ୀମଙ୍ଗଳା ଠାକୁରାଣୀ ବୁଲନ୍ତି । ସେଥିସକାଶେ ଦଳ

ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଭାରତ କବିଙ୍କର ସର୍ବସ୍ବ ଧନ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ନିବାସ , ସରସ୍ବତୀଙ୍କର ଆସନ , ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ପଦ୍ମ ବନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଫୁଲଗୁଡ଼ିକରେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଷୋଳପଣି ଅଧିକାର । ଜଣେ ଲୋକ ଥରେ ଗୋଟାଏ ଫୁଲ ଆଣିବାକୁ ପହଁରି ଯାଇଥିଲା । ଠାକୁରାଣୀ ତାହା ଗୋଡ଼ରେ ଶିକୁଳି ଲଗାଇ ପାଣିଭିତରକୁ ଭିଡ଼ିନେଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆଉ କେହି ଫୁଲକୁ ଅନାଏ ନାହିଁ ।

ଅସୁର ଦୀଘିରେ ଚାରିଟାତୁଠ , ଧରିବାକୁ ଗଲେତିନିଟା । ଦକ୍ଷିଣ ତୁଠଟାକୁ କେହି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଗ୍ରାମରେ କେହିମରିଗଲେ ସେହି ତୁଠରେ ଦଶାହକ୍ରିୟା ହୁଏ । ଏହି ତୁଠଟା ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର ସ୍ଥାନ , ରାତି ତ ରାତି , ଦିନବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ କେହି ଯିବାର ଦେଖିନାହିଁ । ଏହି ତୁଠ ଉପରକୁ ଭାରି ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଅଶ୍ବତ୍ଥ ଗଛ ଅଛି, ସେଥିରେ ସର୍ବଦା ଯୋଡ଼ିଏ ବ୍ରହ୍ମଦୈତ୍ୟ ଥିବାର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ଅଧରାତିରେ ଦୈତ୍ୟମାନେ ଗଛ ଅଗରେ ବସି ଦୀଘି ମଝିଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଇ ଦେଇଥିବାର ଅନେକ ଅନେକ ଲୋକ ଦେଖିଛନ୍ତି । କିଏ କିଏ ଦେଖିଛନ୍ତି , ନାମ ଜଣା ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଦେଖିବାର ସତ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଡ଼ିରେ ଅନେକ ପିତାଶୁଣି, ଡାଙ୍କୁଣି ସବୁଦିନେ ଘରକରି ରହି ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ଆଲୁଅ ଜାଳି ମାଛଧରୁଥିବାର , ବିଶେଷରେ ବର୍ଷାର ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ପଲ ପଲ ହୋଇ ବୁଲୁଥିବାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଛି । ପୂର୍ବ ତରଫରେ ଧୋବାତୁଠ । ଦୁଇ ଜଣେ ଧୋବା ଇଶ୍ ଇଶ୍ , ରାମ ରାମ କହି ପଥର ଉପରେ ଲୁଗା ବାଡ଼ଉଛନ୍ତି । 'ଗାଁ ପରିଗୁଣ ଧୋବାତୁଠରୁ ଜଣା । ' ଅଖାପାଲ ପରି ମୋଟା ମୋଟା ଶଗଡ଼େ ମଇଳା ଲୁଗା ଗଦା ହୋଇଅଛି । ଲୁଗା ସିଝାଇବା ଶୁଖାଇବା କାମରେ ଚାରି ଜଣ ଧୋବଣୀ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ କୋଣରେ ତନ୍ତୀତୁଠ । ଗାଁ ମଝାଲରେ ଥିବାରୁ ସେଠାରେ ସକାଳେ ମାଈକିନିଆ ମାନଙ୍କର ହାଟ ବସେ । ହାଟ ନାମ ଶୁଣି ଆପଣମାନେ କହିବେ ନାହିଁ ଯେ , ଏଠାରେ କିରା ବିକାହୁଅନ୍ତି । ପାଟି ଆଉ ଜନତା ସଙ୍ଗରେ ସମାନ ଥିବାରୁ ହାଟ କହିଲୁ । ରାନ୍ଧୁଣୀ ଗାଧୁଆ ବେଳେ ଭାରି ଭିଡ଼ହୁଏ । ଗ୍ରାମରେ ଡ଼େଲି ନିଉଜ୍ ଖବର କାଗଜ ଛାପା ହେଉଥିଲେ, ସମ୍ପାଦକଙ୍କୁ ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ ନିମନ୍ତେ

ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ଖଣ୍ଡେ ପେନ୍‌ସିଲ୍ କାଗଜ ଘେନି ଏହିଠାରେ ବସିଲେ ସମସ୍ତ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରନ୍ତେ । ଗଲା ରାତିରେ କାହା ଘରେ କ'ଣ ରନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା ; ଆଜି ରାନ୍ଧଣାର ବ୍ୟବସ୍ଥା , କିଏ କେତେ ବେଳେ ଶୋଇଲା , କାହାକୁ କେତେ ମଶାକାମୁଡ଼ିଲା, କାହା ଘରେ ଲୁଣ ନ ଥିଲା , କିଏ ତେଲ ଟିକିଏ କାଲି ଆଣିଛି , ରାମାମା ଘର ନୂଆ ବୋହୂଟା ବଡ଼ କଳିହୁଡ଼ୀ, କାଲିଆସିଲା ଆଜି ଶାଶୁକୁ ଜବାବ ଦେଲାଣି, କମଳୀ କେବେ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବ , ସରସ୍ୱତୀ ଝିଅ ବଡ଼ ଭଲ, ରାନ୍ଧେ ଯେପରି ଲାଜସରମ ସେହିପରି । ପଦୀ ପାଣିରେ ବସି ଦାନ୍ତ ଘଷୁଘଷୁ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ବକ୍ତୃତା ଆରମ୍ଭ କରିଅଛି । ସାରମର୍ମ , ତା'ପରି ରାନ୍ଧୁଣୀ ଗ୍ରାମରେ ନାହାନ୍ତି , ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ଦରକାରୀ ବେଦରକାରୀ କଥାମାନ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଚଳୁଅଛି । କେତେ ଜଣ ସୁନ୍ଦରୀ ମୁଖର ଆହୁରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ନିମନ୍ତେ ପଣତକାନିରେ ମୁହଁ ରଗଡୁଛନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରଗଡ଼ି ରଗଡ଼ି ବସଣୀରେ ଉପର ନାକ ଦୁଇପୁଡ଼ା ରଙ୍ଗା କରିପକାଇଲାଣି । ବିମଳୀ ପାରି ପାଖରେ ବସି ଆପଣା ହାତର ବାଇଶ ପଳିଆ ପିତଳ ବାହିବଲା ଅଧବୋଝେ ବାଲି ପକାଇ ସବଳେ ମର୍ଦ୍ଦନ କରୁକରୁ କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତନାମା ଲୋକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଧାନ ବହିର୍ଭୁତ ଶବ୍ଦମାନ ପ୍ରୟୋଗପୂର୍ବକ ଏକ ଦୀର୍‌ଘବକ୍ତୃତା ଆରମ୍ଭ କରିଅଛି । ଗଲା ରାତିରେ ତାହାର କଖାରୁ ଗଛ କାହାର ଗୋରୁ ଖାଇବା ବକ୍ତୃତାର ବିଷୟ ଅଟେ । ବିମଳୀ କ୍ରମଶଃ ଗୋସ୍ୱାମୀର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ତନ ତିନି ପୁରୁଷ ପ୍ରତି କୁତ୍ସିତ ପଦାର୍ଥ ବିଶେଷରେ ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଗୋରୁର ଅତ୍ୟାଚାରିତା , ଆପଣା ବାଡ଼ିର ଉର୍ବରତ୍ୱ ଏବଂ କୁଷ୍ମାଣ୍ଡବୃକ୍ଷର ତେଜସ୍ୱୀ ତା ଏବଂ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଗୋସ୍ୱାମୀ ଉପରେ ଭାରି ବିପଦ ପଡ଼ିଲେ ଗୋରୁଟିକୁ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଦାନ ସ୍ୱରୂପ ଦିଆଯିବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବିଧ ପ୍ରମାଣ ମାନ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଅଛି । ଆମେମାନେ ଘାଟରୁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତୁ ; ମାତ୍ର ହଠାତ୍ ମାର୍କଣ୍ଡିଆ ମା ଆଉ ଯଶୋଦା ମଧ୍ୟରେ ଭୟଙ୍କର କଳି ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରୁ ସମସ୍ତ କଥା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଯଶୋଦା ପାଣି ମଧ୍ୟରେ ପେଟ ଡୁବାଇ ଦାନ୍ତ ଘଷୁଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ବରଷିଆ ପିଲା ମାରକଣ୍ଡିଆ କୁଦି ନାଚି ପାଣି ଗୋଳିଆ କଲା ଏବଂ ଉପରେ ପାଣିଛିଟିକା ପକାଇବାରୁ ଯଶୋଦା ପାଣିରୁ ଉଠିପଡ଼ି ଚିତ୍କାର କରି କୁତ୍ସିତ ଭାବରେ ପିଲାଟିକୁ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ତାହାର ପରମାୟୁ ଅଳ୍ପତାକାମନା କରିବାରୁ ମାରକଣ୍ଡିଆ ମା ଧାଇଁ ଆସି ସମାନ ସ୍ବରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁଲାଗିଲା । ଅବଶେଷରେ ମାରକଣ୍ଡିଆ ମା ପରାସ୍ତ ହୋଇ ପିଲାକୁ ଚାପୁଡ଼ାଏ ମାରି, ପାଣିକଳସି କାଖରେ ବରବର ହୋଇ ମାରକଣ୍ଡିଆର ହସ୍ତଧାରଣ ପୂର୍ବକ ଗୃହାଭିମୁଖେ ଗମନ, ଭେଁ ଭେଁ କରି ଦାଣ୍ଡ ନିଷିଡ଼ି ମାରକଣ୍ଡିଆ କ୍ରନ୍ଦନ , ଇତିଯୁଦ୍ଧକାଣ୍ଡ ।

ବ୍ରଜ ପଡ଼ିଯାଏ , କିନ୍ତୁ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଶବ୍ଦଟା ଆକାଶରେ ଢ଼େର୍ ବେଳଯାଏ ରହେ । କଳି ଭାଙ୍ଗିଲାଣି ; କିନ୍ତୁ ସମାଲୋଚନା ଅନେକ ବେଳଯାଏ ଚଳିଲା । ଦରବୁଢ଼ୀ ଓ ବୁଢ଼ୀ ମାଇକିନିଆମାନେ ଦୁଇ ଦଳ ହୋଇ କେହି ମାରକଣ୍ଡିଆର , କେହି ଯଶୋଦାର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆମାମାନେ କିନ୍ତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଯଶୋଦାର ପକ୍ଷପାତୀ । ବିଶେଷ ବିବେଚନା ଏବଂ ସୂକ୍ଷ୍ମବିଚାରଦ୍ବାରା ବୁଝିଅଛୁଁ, ଉପସ୍ଥିତ ଉତ୍ପାତର ମୂଳ କାରଣ ମାରକଣ୍ଡିଆ , ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଦୋଷୀ , ତାହାର ଅପରାଧ ଅମାର୍ଜନୀୟ । ତାହାକୁ ଗାଳିଦିଅ, ମାର କି ଯାହା କର, ଆମେମାନେ ସେଥି ସକାଶେ ଜବାବଦେହୀ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁଁ । ଦେଖନ୍ତୁ , ଜଳ ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନ , ପୁଣି ତନ୍ତିତୁଠ ଜଳ ସମସ୍ତେ ପିଅନ୍ତି , ସେ ଜଳକୁ ଗୋଳିଆ କରିବା କି ସାମାନ୍ୟ ଅପରାଧ ? ଦେଖ ତ , ପଣେ କି ଛଅ ବୋଡ଼ି ମାଇକିନିଆ ଗାଧୋଇବାକୁ ଆସିଲେ , ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ପେଟ ଡୁବାଇ ପାରିରେ ବସି ଦାନ୍ତ ଘଷିଲେ । ନବଫେନଖଣ୍ଡବତ୍ ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ଛେପ ଖଙ୍କାର ସେମାନଙ୍କ ମୁଖରୁ ବାହାରି ଚାରିଆଡ଼େ ଭାସୁଅଛି , ଈଷତ୍ ଲୋହିତ ପାଟଳାଭ ଜିଭଜଞ୍ଜା ମଳି ମଧ୍ୟ ମେଞ୍ଚା ମେଞ୍ଚା ଭାସୁଅଛି , ସେଥି ସହିତ ଆଉ କ'ଣ ଭାସୁଛି କି ନାହିଁ ବୋଲାଯାଇ ନପାରେ , କାରଣ ସମସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପଡ଼ିଆରରୁ ଆସି ଜଳ ଶୌଚ କରିଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଲୋକକଥା ଛାଡ଼ , ନିଜେ ଯଶୋଦା ସେହିପରି

କରୁଥିବାର ତାକୁ ପଚାରିଲେ ସେ ଅସ୍ବୀକାର କରିବନାହିଁ । ଏହା ତ ସନାତନ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା , ଅପରାଧର କଥା ଯେ ଲୁଚାଇବୁ ? ଜଣେ ମସ୍କରାଲୋକ କହୁଥିଲା , ମାଈକିନିଆ ମାନେ ପୋଖରୀରୁ ମାଠିଆରେ ଯେତେ ଜଳ ନିଅନ୍ତି , ତାହାର ପା' ଭାଗ ଜଳ ଛାଡ଼ିଯାଆନ୍ତି । ଏ କଥା ଠିକ୍ ସତ୍ୟ ହେଲେ ମଧ ଆମମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁର ଅଗୋଚର । କେତେ ଜଣ ଶୋଇବା ହେଁସ କାଚି ନେଇଗଲେ , ସାନସାନ ପିଲାଙ୍କର ଶେଯ କନ୍ଥା , ଆହୁରି ନାନା ପ୍ରକାର କନା କତରା କଚା ହେବାର ଦେଖାଗଲା; ସେ ଯାହାହେଉ, ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଘାଟରେ ଏତେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେହେଁ ମାରକଣ୍ଡିଆ ପରି ନାଚିକୁଦି କେହି କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହିଁ । ନାଚକୁଦ ନ କଲେ କି ପାଣି ଗୋଳିଆ ହୁଏ ? ଏଥିସକାଶେ ଆମ୍‌ଭେମାନେ ବୋଲୁଅଛୁଁ, ମାରକଣ୍ଡିଆର ଅପରାଧ ନିତାନ୍ତ ଉତ୍କଟ ଅଟେ ।

ତନ୍ତୀନୁଠକୁ ତିନିଶ କଦମ ଛାଡ଼ୁଡ଼ି ସାଆନ୍ତତୁଠ । ସକାଳଓଳି ଏ ତୁଠକୁ କେହି ସ୍ତ୍ରୀଲେକ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ , ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରପେ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଦଖଲ । ବୈଶଖମାଶିଆ ଦିନ , ବେଳ ଛଅଘଡ଼ି ନୋହୁଣୁ ଆକାଶରୁ ନିଆଁ ଛିଣ୍ଡି ତାତି ପବନଟା ଦେହରେ ଝାଁ ଝାଁ ବାଜୁଅଛି । ଚାଷବିଲରୁ ଧୂଳି ଉଡ଼ି ମାଟିରେ ନିଆଁ ଲାଗିଧୂଆଁ ଉଡ଼ିଲାପରି ଜଣା ଜାଉଅଛି । ଘାଟରେ ଲୋକ ପୁରିଗଲେଣି ଅନ୍ଧାର ପକ୍ଷ ପିଛିଲା ଜହ୍ନ ରାତି । ତିନି ପହର ବେଳେ ଚଷାମାନେ ହଳଯୋଚି ଦେଇଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କର ହଳ ଫିଟିଲାଣି , କେହିଘର କାନ୍ଥରେ ଲଙ୍ଗଳ ଆଉଜାଇ ଦେଇ ତେଲ ଟିକିଏ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଞ୍ଚ ଆଙ୍ଗୁଳିଆ କରି ଦେହରେ ବୋଳିହୋଇ ଆସିଅଛି, କାହାକାନ୍ଧରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଙ୍ଗୁଳି ମୋଟା ତୋରାଣି ପକା ଗାମୁଛା, କେହି ନିର୍ଗାମୁଛା , କେତେଜଣ ବାହାରେ ବାହାରେ ବିଲରୁ ଆସି ଘାଟରେ ବଳଦ କାନ୍ଧରୁ ଯୁଆଳି ବାହାର କରି ରଖି ପାଣିରେ ପଶିଗଲେ । କେତେ ହଳ ବଳଦ ପେଟେ ପେଟେ ପାଣିପିଇ କୂଳରେ ଚରୁଛନ୍ତି । କେତେଜଣ ସୁଖିଲା ଦାନ୍ତ କାଠି ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ ଆସି ପାଣିରେ ପଶି ଜିଭଛେଲି କୂଳକୁ ଦାନ୍ତକାଠି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ତୁଠ ଦୁଇ ପାଖରେ ଅଧ ଶଗଡ଼େ ଶୁଖିଲା ଦାନ୍ତକାଠି ଜମାହୋଇ ଅଛି । ପୁରୁଷ ଲୋକମାନେ ଯେ ତୁନି ତୁନି ଗାଧୁଅନ୍ତି ତାହାନୁହେଁ, ମାଈକିନିଆ ମାନଙ୍କପରି ଢେର୍ କଥା କହନ୍ତି ;ମାତ୍ର ସେହି ଏକରକମ କଥା,

ସେହି ପୁରୁଣାକଥା, ସେଗୁଡ଼ାକ ଲେଖିଲେ କ'ଣ ହେବ? କିଆ ଗୋହିରୀରେ କେତେ ଯୁଣ ବୁଣାସରିଲାଣି , ବରଚକ ଆଜି ଦୋହଡ଼ା ସରିଲା, ରାମାବଢ଼ ଗହୀରରେ ଅଖିମୁଠି ପକାଇଲା, ଭୀମା ବଳଦ ଚଞ୍ଚଳିଆ , ସାଆନ୍ତ ଘର ଧଳାବଳଦ ଯୋଡ଼ାକ ବଳଦ ନୁହନ୍ତି ତ, ଯୋଡ଼ାଏ ହାତୀପିଲା, ମୁଁ କସରାବଳଦଟା କିଣି ମୁଠାଏ ଟଙ୍କା ପାଣିରେ ପକାଇ ଦେଇଛି , ସାଆନ୍ତ ଘର କରଜ ଅମାର ଏହିମାସରେ ଫିଟିବ, ଏହିମାସ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଶ୍ରାବଣ ପଶିବ , ନାହାକ କହିଛି ଲଗାଣ ହେବ । ଏ ସବୁ କଥା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା, ଅଧିକ କରି କ'ଣ ଲେଖିବୁଁ ?

--o--